M. 676 n. 22

180.

NASCENTI VIRGINI VNIVERSITATIS OBSEQVIA

Tripartito celebrata

à

POMPEIO COLVMNA ROMANO.
BALTHASARE AGVSTINO SENENSI.
IOANNE BAPTISTA RAGGIO GENVENSI.
Sem. Rom. Conuict.

ROMAE,
Ex Typographia Francisci Corbelletti.
MDCXXXIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

171

120.

NASCENTI VIRGINI VNIVERSITATIS OBSEQVIA

Tripartito celebrata

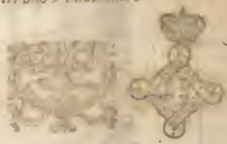
à

POMPEIO COLVMNA ROMANO.

BALTHASARE AGVSTINO SENENSI.

IOANNE BAPTISTA MAGGIO GENVENSI.

Sem. Rom. Conuict.

ROMAE,

Ex Typographia Francisci Corbelletti.

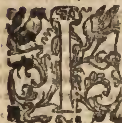
MDCXXXII.

SVPERIORVM PERMISSV.

LACTENTIS VIRGINIS NVTRIX DIVINITAS.

Oratio habita A POMPEIO COLVMNA ROMANO.

MAGINEM Diuinitatis in nascente Virgine (Aud.) simillimis expressam mirificè lineamentis vidit, amauit, complexa est festiuissime ipsa Diuinitas; nec indecorum sibi duxit, viuum hoc magni Numinis simulacrum omnibus absolutum numeris studiosius educare; nec alienum à sublimitate diuina, Dei Matris esse nutricem, eaque vbera diuino lacte distendere, à quibus ducturus esset vitam, & alimentum Deus: quod si nutricis mores vnà cum lacte coalescunt in pueris, hæc Virgo, quæ poenè Deus mortalibus visa fuit, quam habuisse nutricem dicendum est, nisi Augustissimam Diuinitatem? Debebantur illi diuinæ mammæ, cuius sanguis abiturus erat in Dei sanguinem; debebantur blandimenta Diuinitatis illi, quæ Dei delicium, & voluptas erat: & quæ postea cum ipso Deo sub humanis induuijs mixtum, & complexum quoddam esse debebat, debuit ab infantia in diuinis complexibus enutriri. Certatum est igitur peramanter inter diuinas perfectiones in obeundis sedulæ nutricis partibus infantulæ Virgini; Ac primùm quidem Sapientia diuina suæ dulcedinis vbera lactenti statim admouit, vt quod beatis mentibus in cœlo cibus est, cœli Reginæ lac

eſſet in terris; nec prius illa inciperet eſſe mortalis, quàm pleno immortalitalis delicijs epulo veſci; ſugebat gratiſſima Deo puella diuinæ ſapientiæ nectar, ſed non magis haurire Deum ipſa proſperabat, quàm Deus illi ſeſe infundere geſtiebat: patebant illi diuinitatis arcana, per quam mortalibus aditus patebat ad Deum; ſine velo caliginis, ac famulantium tenebrarum obtentu decor diuinus illi familiariter explicabatur, à qua velamen corporis, tegumenque humanitatis erat diuina claritas acceptura; Non lex, nec moderatio ſeruabatur in diuina copia ſapientiæ in Virginem ttansfundenda, cum ſupra legem, modumque mortalitatis, diuinæ cognatione naturæ ad diuina magis accederet, quam humana: Nihil eſt tam obſcurum, tam varium, tam implicitum in humanæ Vniuerſitate doctrinæ,quod omnium dominam,ac moderatricem lateret; nihil in Angelorum Philoſophia tam arduum, tam ſublime,tam inacceſſum, quod non Reginæ pedibus vna cum ipſis Angelis ſterneretur; nihil in Regia Diuinitatis tam clauſum,tam abditum,tam à creata mente remotum,quod,quantum mortali fas eſt,ipſius Dei filiæ,matri,ſponſæ, ſuo veluti iure non laxaretur; & quæ ad diuina ſolùm tractanda deſtinabatur, ab initio pleniſſima cognitione Diuinitatis fuerat imbuenda. O diuinam Infantulam copioſiſſimo Dei lacte ſaginatam! O diuini oblectamentum amoris inter vices amabiles vel nutrientis, vel lactentis Dei! cui ſupra fidem, admirationemque naturæ datum eſt,& vbera Diuinitatis abundè ſugere, & geſtare tuamet vbera ſugentem Deum. At verò quæ diuina ſcientia veluti lacte fruebatur, quibus par erat obuolui faſcijs, niſi pulchritudinis diuinæ luminibus? Contextas ergo virtutum omnium nitoribus faſcias,primæque innocentiæ inſperſas auro Virgini detulit diuina formoſitas, vt ſuas ibi diuitias exponeret, vbi Dei deliciæ cumulabantur. Illis Puellam circumligat, vt aſſueſcerent humana diuinis conſtringi prius in matre,quàm in filio arctiſſimè copulari. Ornatur diuinæ magnificentiæ ſupellectile, diuinitatis ſacrarium in terris, Deique ſolium Dei opibus decoratur; Diuinæ claritatis radij ſpiræ faſciarum ſunt Virgini, vt hoc diuini cæli breuiarium, eo certè mundi cælo eſſet præſtantius, quod illi vix pauca ſigna ſtellulis Zonam conficiunt, huic Sol ipſe in ſpiras flectitur faſciarum; ibi Sol vt imperator attollitur, hic ſuſternitur vt amictus; ibi lumen ab vno Solis fonte parciùs deriuatur, hic quidquid eſt,fons luminis & Sol eſt. Nec certè faſcijs impares

luminibus initratus lectulus ? Sidera sunt in cælo diuinitatis, virtutis omnipotentis miracula, quibus per noctem mortalitatis creatis mentibus lux immortalis affulget; atque hæc meritò miracula cunarum loco Virginem suscepere, vt quæ omnium erat maximum Dei prodigium, inter cæterorum obsequia conquiesceret. Ab ipsa meri nihili inanitate vocat in rerum lucem quidquid vnquam libuerit diuina potentia; atque ea omnia subdere se iussit huic infanti, & tanquam omnium dominæ famulari subiecta; vt iam tum sanciretur ius illud portentosum, & inauditum, ne quid posset imperare Deus filius auctoritate Personæ, quod matri simul non pateret iure materno. Miraculum censetur in primis, quod est supra vires, ordinemque naturæ; quæ igitur illi miracula non substernantur, quæ quanta quanta est, supra naturæ ordinem, viresque est, cuius imperia naturæ pro lege sunt, quam creatæ rationis admiratur natura, cui subditus, quippe filius, paret Deus? Sed quid ego de cunis loquor substratisque miraculis, quando iam video in diuinæ Charitatis vlnis Virginem collocatam? In illis enimuerò suauissimè quiescit puella, cuius sola quies solus amor diuinus esse potest; ibi dulcissimos capit somnos, vbi ipsa dormiente vigilat cor eius, Deus, diuinusque illi amor agit excubias. Quod si præ amore languendum erat infantulæ, vbi langueret aptiùs, quàm in amoris sinu, vt languor ille animi deficientis in Deo, diuinæ charitatis amplexibus fulciretur? quin & vulneratum Dei cor, oculorum amantissimo ictu, quę remedia vulneri meliùs admoueret, quam ipsam vulneris causam, vt quod amoris ictu sauciauerat, amoris etiam calore sanaret? Præuertit humana beneficia diuina liberalitas, & prius pœne remuneratur, quàm accipiat: quiescendum erat in sinu Virginis infanti Deo, & hoc ipsum prius rependere matri voluit, vt Charitatis vlnis ante ipsam gestaret vt nutrix, quàm ab illa gestaretur vt matre. Verum ne quid amantissimę nutricis desiderari possit à Virgine, omnia prorsus experta est blandimenta ab altrice Diuinitate. Quoties illi tulit oscula mellitissima diuina sanctitas? Quoties Dei candor osculo sibi sponsam delegit candidissimam Virginitatem? si enim olim in terris obuię Iustitia & Pax osculatę sunt, quę certe fuere oscula sanctitatis diuinę in purissimam Virginitatem tunc primùm ortam in terris? Et,

 si filius

173

Si filius post vbera Virginis degustata vino, & vnguentis optimis prçstantiora, oscula materni oris ardenter erat expetiturus, quo pacto diuina oscula denegari poterant eidem paruulç, cui Diuinitatis vbera concedebantur? Illi prçterea suauissimam nçniam modulabatur vox ipsa diuina, & Verbum Patris; quia nihil illi sonare poterat, quod non sonaret Deum; nec quidquam ad quietem placidissimam eius mentem trahere, nisi allicientis vox amoris. Illi blandiebatur diuinus lepor, in qua compendiariam rerum omnium venustatem inspiciebat; ludebat inter diuina blandimenta Virgo cçli, terrçque lepor; & lusus ille cum Deo diuinam iracundiam erga mortales in dies magis magisque mitigabat. Mulcebatur Virgo diuinç voluptatis manu, sed non minus etiam diuinus furor in homines nutricij Dei blanditijs mulcebatur. Quid multa? Matrem suam, suçque humanitatis materiam alebat Deus. Quç cum ita sint, nos qui sub tutela tantç matris viuimus, intelligamus tandem, quid sit patrocinium illius Dominæ, cuius educationi summa Diuinitas sese impendit, quç verò nostra famulorum obsequia in Virginem esse debeant, cum ea fuerint in ipsam studia regnantis Diuinitatis.

D I X I.

KATA

ΔΕΙΝΑ σκότους ἀρχεῖα, βαθὺ πρυτανεῖον ὀλέθρου,
Καὶ μέγας εὐμενίδων, καὶ βασίλεια γόων
Φέγγει παρθενίης βεβλημένα τάρβος ἐπίσχει.
Ἐκ δὲ βυθοῦ λήθην σφοδρὸς ἔσεισε τρόμος.
Στὺξ βαρυποτμος σέβει θεῖον βρέφος, ὄζον ὀλύμπου,
Δέσποινάν τ' αἰδεῖ ἀνὰ πέλωρα σέβει.
Πλούτων καί τ' ἀέκων ἀνεθήκατο σκῆπτρον ἀνάσσῃ.
Παρθενικῇ δὲ κύων πιστὸν ἔκαμψε κάρη.
Προσκυνέω σε κόρη, σοὶ ἐπεύχομαι ἔνθεον ὄμμα,
Πρὶν τὰ θεοῦ ἱκέτης, νῦν τὰ σὰ δεσμὰ φέρω.

NATAM VIRGINEM REGINAM ADORANT.

Epigramma habitum

A BALTHASARE AGVSTINO SENENSI.

V*MBRARVM regnum, cladisque profunda vorago,*
Regia singultus Eumenidumque chaos
Virgineo trepidant male consternata nitore;
Et validus Lethes concutit ima tremor.
Infantis venerare ortus, & germen olympi
Styx atra, & dominam flammea monstra colant.
En, licet inuitus, Reginæ sceptra sacrauit
Pluton, tergeminus flexit & ora Canis.
Pupula, te veneror, diuum te lumen adoro:
Numinis vna prius, nunc tua Vincla fero.

INFANTI VIRGINI COELI TERRAEQ. VECTIGAL.

Carmen habitum

A IOANNE BAPTISTA RAGGIO GENVENSI.

MNIA quisnam versat amor? quæ gaudia mundũ
Pertentant? quò Phœbus abit? quò vertitur æther?
Quò flectunt elementa gradus? quid sæcula cursum
Approperant, refluoque petunt iam lapsa relabi
Turbine, fatorumque parant peruertere leges?
Nos quoq; quò rapimur? quis me mihi subtrahit ardor?
Nascentis nos vrget amor, nos Dia lacessit
Paruula. Proh quantus radiat per lumina Phœbus!
Quam multus micat ore Deus! Mortalibus ardent
Fœdere mixta nouo decora immortalia formis.
Obstupuit natura parens, obtutibus hæret
Virginis in vultu, ni sit mortalis imago:
Ambigat esse Deum, numenq; Infantis adoret:
Proxima Diuinis certe venerabitur ora,
Et Dominam sibi prona colet. Iam quidquid in orbe est
Infanti sua dona parat, sua deuouet æther
Lumina, selectosque sacrant elementa nitores.
Prima quidem Tellus Nympharum cincta maniplis
Delicias florum, & Veris decerpit honores:
Florigeri assistunt Zephyri, calathisq. ministrant;
Margine quisque suo florum stat concolor ordo.
Virginis ad cunas properant, mollesq; tapetas
Floribus intexunt: passim florentia vernant
Stamina: respirant viuos imitantia motus
Ora virum, tenero mentita in flore lacertos
Brachia flectuntur, confícto in corpore sensus
Visitur, humanos efflant simulacra calores.
Exprimit innumeras florum pictura figuras:

Car-

Candidulis clarescit opus; nigrantibus vmbras
Proijcit, & medijs textum coalescit in vnum
Pars cedit, retroq; fugit: Pars eminet: illi
Tethyos extendunt campos: hi nubibus æthram
Obuoluunt, hi mille sinus in veste figurant.
Quin & viuentes animorum in corpore motus
Finguntur. Vomit ira faces per roscida florum
Ridet amor, palletq; timor; spes anxia durat.
Vidit opus, stupuitq; nouo suffusa pudore
Demissos pictura genas. Etruria nexu
Doctior implicito laues animare lapillos
Talia centenos non perfecisset in annos.
Isacidum Reges, & Virginis alta propago.
Flore colorantur vario, magnamque nepotem
Sollicitant votis, & fœtam numine matrem.
Has tellus aggessit opes, diuamque salutat:
Florea strata iacent; Te florea Pupula florum
Dona decent; ne bella meos, ne despice flores;
Et florem dabis ipsa tuum, quem Phœbus & astra
Prona colent, quo diuini mens alma Parentis
Floruit; & parili vernabis germine Mater.
Ergo age læta meos cape florea Pupula flores.
Dixerat hæc Tellus; & iam Thetis æquore ab alto
Approperat, sequitur squammis argentea pubes
Coralio bene compta caput, cochleaq; nitenti.
Immanem Oceani concham sua dona ferebant
Gemmantis matrem sobolis, cui gemmeus albet.
Alueus, ingenitoq; sinus fulgore renidet,
Tum sic orsa Thetis. Cunas tibi diua Propago
Oceani tulit vnda ferax. Te gemmeus alueus
Gemmea Pupa decet: pro cunis vnio gemmas
Optat, & ætherei roris vis gemmea conchas:
Diuini noua gemma maris te te insere concha;
Cunarum ne sperne sinus: sic diues Olympus
In te diuinum diffundat Pupula rorem;
Sic te Virgineam diuus petat vnio concham.
Hæc Thetis, & lætum dictis admurmurat agmen.
Ocyor interea cœli per inane volantum

Legerat

[illegible] hac triplici pompa Mæandrus obibat,
Et totidem picta currebant Iride limbi.
Ergo vbi flabellum sibi par intexuit Iris,
Auraq; Zephyriq. potens; sua lumina pennis
Afflauit, variumq; immiscuit orbibus arcum
Virgineos subit inde lares, & poplite flexo
Prætendens munus roseo sic ore profatur:
Aëris imperium pronis tibi seruiet auris
Digna Deo soboles; flabelli textilis orbis
Aëris, & sceptrum fert, & regale tributum;
Hoc mulcente ferus rabiosos mitigat ignes
Sirius, & lenes Zephyros leo turbidus efflat.
Mitescit glacialis hyems; Boreasq; fauoni
Induit afflatus, & veris amabilis auras.
Flabelli, mea Diua, leues ne despice plumas,
Flabelli tua dextra vices, motusq; ciebit,
Cum somnos diuina tuis captabit in vulnis
Progenies, aurasq; manu, Zephyrosq; vocabis.
Hac Iris, rutilumq; fuga se flexit in arcum.
Viderat hæc Phœbus, nec segnior ille coruscum
Vrget opus. Primum fuluis de crinibus aurum
Et capitis decus euellit, radijsq; subactos
Adnectens radios replicatis flexibus æquat,
Inque puellarem contexit lumina pallam.
Infantis tum tecta subit, primosq; Puellæ
Hæret ad obtutus, hebetiq; in lumine pallet.
Iam solem fluxisse timet, lucisq; perennem
Gurgitem ad insolitam iam contabescere lucem.
His tandem mouet ora modis. Licet aureus ignis
Et vultus mea flamma tuis fulgoribus impar
Langueat, ætheræ tamen ipse opulentia lucis
Ardeo, nec quidquam, nisi nostra è lampade fulget:
Is quicunq; nitor famulo tibi supplicat igne
O lux plena Deo; & si quod licet ire per ausum
Prima tibi decora, & capitis fulgentius aurum
Et lucis prosternit opes. Cape Diua quod Orbis

Conari

Conari fax alma potest, te purior ardor
Ambiat, & facili condas sub lumine lumen.
Diuino sic ipsa feres sua tegmina soli
Sic lucem colet ille tuam: iubar ibit in vnum
Diuus virgineo latitans in lumine Phœbus.
Hæc ait; & summis aderat delapsus Olympus
Culminibus, sequitur fidus comes astrifer Atlas.
Illi bis senis intersita fascia signis
Munus erat, qua flammiuomis incedit Apollo
Vectus equis, rutilisq; feris discriminat annum.
Hanc prius in tenuem densarat Dædalus æther
Fasciolam, & vasto signa illucentia mundo
Iusserat angustos inter splendescere fines.
Tum supplex hæc dicta dedit. Si debita cœlo es;
Nec cœlum tamen, Alma, beas, me culmina mundi
Deseruisse iuuat; tecum sublimior axis
Esse reor, sine te rerum mihi culmen in imo est.
Ergo te potior nostri pars induat; & te
Seiunctus licet amplectar; tua colla coronet
Post modò dius Amor, ludatq; amplexibus infans.
Sic Polus; & signis intexta volumina pandit:
At Charites, quibus æterni penetralia Regis
Imperijq; nitor patet, & diuina supellex
Congestas populantur opes, atque arte magistra
Puluinar simul intexunt: ibi cæca figuris
Exprimitur fati series, & pingitur æuum.
Lactentis thalamum subeunt, & numine plenum
Euoluunt opus, & læta sic voce loquuntur,
Hinc laudes prænosce tuas, & quidquid in æuum
Molitur diuinus Amor: quam sola tonanti
Proxima diuinos inter regnabis honores.
Te Charitum labor, & cœli pretiosior vsus
Ad somnos vocat: en gratas tibi numinis auras
Puluinar spirat: ceruicem huc Pupula flecte;
Carpe fouente Deo, cita carpe tenellula somnos.
Risit ad hæc Virgo, Charitumq; ad munera pronum
Admouit caput, & Charitum melos inter, & vlnas
Composuit placido ridentia lumina somno.

NA-

NASCENTI VIRGINI

FESTIVI RERVM OMNIVM PLAVSVS

MVSICIS MODVLIS EXPRESSI.

COELI NAENIA.

IBI Diuinum Pupula nectar
Vbere pleno fundit Olympus;
O nata cœlo, nota Tonanti
Diuinitatis suge papillas,
Sophiæque sempiternæ
Age lac, age mel, age delicias
Suge, suge Puellula.
Tibi nutrix, tibi lac, tibi mamma
Deus est.
Et Amoris, & leporis tibi copia refluit.
Imbue Numine pectora lacteo,
Epulare Virgo Numen, cape Numinis epulum.
Cape redditura Paruulo
Lactis munera Numini.
En adest tibi Virgo
Fascia diuinæ contexta nitoribus aulæ;
In spiras tibi voluitur
Numinis pretiosior supellex.
Indue solem Pupula textilem:
Numinis indue Virgo volumina.

Conda

Conde tuum Diua lampade, conde iubar.
Immortalis alacritas,
Diuina te formositas,
Te perennis amenitas
Virgo beatis ambiat orbibus.
Te quidquid est decoris, ac venustatis,
Te quidquid orbe ridet, ac decet cælum,
Te quidquid est festiuitatis æterna
In fasciæ volumen explicatum
Te cupit vt gemmam digno constringere nexu.
Ergo Diuino trabeata Phœbo
Luminis imperium capesse.
Age nunc congere Pupula lucem
Congere Diuinum sub pectore congere Solem.

TER-

QVAE noua surgunt lumina terris?
Quæ mihi Diuina nata est opulentia lucis?
Cælo dignius emico,
Luna purius albico:
Phœbo clarius ardeo.
Oblita motus, & rotantis ætheris
Admirabunda me sydera luce tuentur:
Non Lucifer, nec Hesperus
Alterna vice lucis, & vmbræ
Noctem, diemuè nuntij terris ferent;
Exorta iam Diuinitatis Aurora
Nunciat æterni iubar immortale diei.
O quanta formæ dignitas illam beat?
Capillus arcus est
Corda Dei ferientis Amoris.
Frons est serenitatis alma regia.
Lumina sunt leporum
Es gratiarum machina,
Fulmina sunt Amoris
Diuina grato vulnere
Pectora saucianti s.
Floret genis alacritas,
Ridet ore venustas,
Nitet dentibus vnio,
Ardent pyropi purpura labellula:
Quanta Pupula Diua, quanta; quanta est
Amor, & lepor, & decor, & nitor est.
Tota mel, & ocellulus Tonantis,
Tota delicium, iocusque cœli.
Age lepidula iubare placido
Mea, propitia, decora cumula.
Mihi tripudia sola reciprocent,
Mihi columina supera reboent.

MA-

MARIS PLAVSVS,

NOSTRO nomen ab æquore
Diuinæ ſapientia vocis
Indidit infanti, plauſuq; excepit Olympus.
Aequori puella riſit
Et ſub nomine fauſto
Maris imperio lætior annuit.
Tibi ſeruit Amphitrite,
Placidiſque plaudit vndis
Famuliſque margaritis.
Maior at Oceanus tibi ſubditur
Tanto Pupula nomine.
Purpureo dominabere ponto
Quem Diuinus Amor diuino è pectore fundet.
Almi cruoris te vocat arbitram
Numinis terras miſerantis ardor
Diui gurgite ſanguinis
Vitæ perennis vndis ſpatiabere Domina.
Ibi criminum ceraſtas
Acherontiaſque peſtes
Te duce, te patrona
Humana virtus fortior obruet.
Illinc munificentia
Diuinæ gremio diuite gemmas
Opes, & ampla munera
Iure tuo capies tanti Regina profundi.
Ergo plaude beato
Alma Pupula nomini
Decet eſſe te MARIAM, quando mare DEVS eſt.

L A V S   D E O.

